

145๙7๖

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน

An Analysis and Comparison of English Loan Words in Thai and Chinese

โดย

รัชตพล ชัยเกียรติธรรม

รายงานการวิจัย ฉบับที่ 298

พ.ศ. 2556

มหาวิทยาลัยพายัพ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน” มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏอยู่ในภาษาไทยและภาษาจีน รวมถึงเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คำภาษาอังกฤษและคำภาษาตะวันตก ที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน จำนวน 6 เล่ม ได้แก่ พจนานุกรม พ.ศ. 2542 ศัพท์บัญญัติเทคโนโลยี สารสนเทศ ศัพท์ต่างประเทศที่ใช้คำไทยแทนได้ พจนานุกรมคำใหม่เล่ม 1 เล่ม 2 และ เล่ม 3 รวมถึงพจนานุกรมฉบับมติชน จำนวน 2 เล่ม ได้แก่ ฉบับมติชน (2547) และพจนานุกรมนอกราชบัณฑิตยฯ ฉบับมติชน รวมทั้งสิ้น 8 เล่ม โดยเปรียบเทียบกับคำยืมในภาษาจีนจากพจนานุกรมฉบับภาษาจีนสมัยปัจจุบัน พจนานุกรมฉบับใหญ่ภาษาอังกฤษ-จีนเล่มใหม่ และพจนานุกรมไทย-จีน-อังกฤษ ฉบับ 60,000 คำ ของ “ธีรชัย เอี่ยมวรเมธ” รวมถึงพจนานุกรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Easy Dict เว็บไซต์ www.iciba.com www.dictall.com และ www.dit2u.com เป็นต้น

ผลการศึกษาพบว่า

คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 4,870 คำ หรือร้อยละ 85.53 ส่วนคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาจีนมีจำนวนทั้งสิ้น 824 คำ หรือร้อยละ 14.47 แสดงให้เห็นว่าคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยมีจำนวนมากกว่าในภาษาจีนร้อยละ 71.06

ด้านลักษณะของคำยืมพบว่า ภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะคำยืมเหมือนกัน 5 ลักษณะ คือ คำยืมคงเดิม คำยืมแปรเสียง คำยืมซ้อนคำ คำยืมเติมคำประสมคำ และคำยืมตัด-เพิ่มเสียงพยางค์ ส่วนอีก 12 ลักษณะ ซึ่งปรากฏคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยเท่านั้นคือ คำยืมซ้ำคำ คำยืมผวนคำ คำยืมสลับโครงสร้างคำ คำยืมย่อคำ คำยืมแปลงเสียงลงท้าย คำยืมกลายความหมาย คำยืมพ้องเสียง คำยืมกลุ่มคำคล้องจอง คำยืมเติมสร้อยคำ คำยืมแปลคำตามคำไทย คำยืมกลืนเสียงคำ และคำยืมสนธิคำ ดังนั้น คำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยมีลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาจีน 12 ลักษณะ

นอกจากนี้ลักษณะการใช้คำยืมในภาษาไทยพบว่า คำยืมคงเดิมมีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.37 ตรงข้ามกับภาษาจีนปรากฏน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.49 ส่วนคำยืมตัด-เพิ่มเสียงพยางค์พบว่า

ภาษาจีนใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 46.40 ตรงข้ามกับภาษาไทยคิดเป็นร้อยละ 5.93 ดังนั้น ลักษณะการใช้คำ
ยืมในภาษาไทยและภาษาจีนมีลักษณะตรงข้ามกัน

คำสำคัญ การวิเคราะห์และเปรียบเทียบ, คำยืมภาษาอังกฤษ, คำยืมภาษาไทย, คำยืมภาษาจีน

PAYAP UNIVERSITY

Abstract

This study “An Analysis and Comparison of English Loan Words in Thai and Chinese” aimed to compile loan word English words in Thai and Chinese and to analyze and compare loan words in these two languages.

The corpus used in this study were English words and their related terms including terminology that appear in 6 volumes of the Royal Institute Dictionary: The 1999 Royal Institute Dictionary, Information Technology Terminology, Foreign Words Substitutions in Thai, Dictionary of New Words Vol.1, 2 & 3, and 2 volumes of The 2004 Matichon Dictionary, and Matichon Dictionary Outside Royal Institute; making the total of 8 volumes used as corpus for the study to compare with Current Chinese Dictionary, A New English-Chinese Dictionary, Thianchai Aiamworameth’s English-Chinese-Thai Dictionary 60,000 Words Issue, and Electronic Dictionary such as Easy Dict, including www.iciba.com, www.dictall.com and www.dif2u.com website etc.

Research Findings :

There are 4,870 English loan words in Royal Institute Thai Dictionary and Matichon Dictionary, accounting for 85.53 % of the total; while there are only 824 English loan words in Chinese, or 14.47 % of the total; and there are 71.06 % more loan words in Thai than those found in Chinese.

The study reveals 5 common methods of loan word used in both Thai and Chinese: original-pronunciation loan word, changed pronunciation loan word, compound-term loan word, and deleted/added syllable-sound loan word. The other 12 forms of loan word only appear in the English loan word in Thai : namely, repeated loaned word, word-sound switching (spoonerism), word-structure switching, word-abbreviation, final-sound variation, semantic-change, homophone loan word, word-rhyme loan word, word-filling loan word, literally-translated, phonemic-influence, and sound linking or assimilation. The English loan word in Thai makes use of 12 more methods of loan word than those found in Chinese.

In addition, among the methods of loan word found in Thai, the original-pronunciation loan word is of the highest use, which accounts for 60.37 % of the total, but this type is used only 1.49 %, which is

the type used the least in Chinese. Deleted/added syllable-sound loan word is used the most in this language, which accounts for 46.40 % of the total, compared with only 5.93 % of its use in Thai. Findings of this study indicate that Thai and Chinese uses of loan word seem to be of opposite directions.

Key words An Analysis and Comparison, English Loan Words, Thai Loan Words,
Chinese Loan Words

PAYAP UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์และเปรียบเทียบคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน” สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยพายัพที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการประเมินผลงานวิจัยฉบับนี้ รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี รองศาสตราจารย์นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ อาจารย์ ดร.พิณรัตน์ อัครวัฒนากุล อาจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์ และอาจารย์ ดร.พิมพ์ฟ้า สุวรรณหงษ์ ที่ได้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำอย่างดียิ่ง รวมทั้งตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์มาลี คงวรรณนิติ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ที่สนับสนุนและได้กรุณาอำนวยความสะดวกด้านภาระงานต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยมีเวลาทำงานวิจัยฉบับนี้ได้อย่างเต็มที่

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.นิตยา กลางชนีย์ ที่ได้กรุณาช่วยแปลบทคัดย่อและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นภาษาอังกฤษ รวมถึงผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุวัต ชัยเกียรติธรรม อาจารย์ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ คุณกันยารัตน์ เอี่ยมอัมพร และคุณชยะพล วรรณศิริกุล ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลืองานประสานงานด้านข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ

ขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย และสาขาวิชาภาษาจีน คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพทุกท่าน ที่คอยเป็นกำลังใจรวมถึงช่วยแบ่งเบาภาระงานด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาการทํารายงานฉบับนี้

ขอขอบคุณราชบัณฑิตยสถานและสำนักพิมพ์มติชนที่ได้ผลิตพจนานุกรมให้เป็นสมบัติทางภาษาแห่งชาติไทย รวมถึงพจนานุกรมภาษาจีนฉบับต่าง ๆ และพจนานุกรมภาษาไทย-จีน-อังกฤษ ของอาจารย์ เรือรบชัย เอี่ยมวรเมธ จนทำให้มีรายงานวิจัยฉบับนี้

สุดท้ายขอกราบเท้าพระคุณสูงสุดต่อคุณพ่อแก้ว - คุณแม่มณฑา ชัยเกียรติธรรม ที่พร้าอบรมสั่งสอน และให้การศึกษามาตลอดชีวิต

รัชตพล ชัยเกียรติธรรม

23 ตุลาคม 2556

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5 นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 ความหมายของคำยืมและการยืมภาษา	7
2.2 หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทย	8
2.3 หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาจีนในภาษาไทย	11
2.4 ลักษณะคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาจีน	25
2.5 การแปรเสียงในภาษา	45
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
ระเบียบวิธีวิจัย	55

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาจีน	63
4.1 การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย	63
4.2 การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน	77
4.3 การเปรียบเทียบการรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาจีน	81
4.4 สรุป	81
บทที่ 5 การวิเคราะห์ลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาจีน	83
5.1 การวิเคราะห์ลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย	83
5.2 การวิเคราะห์ลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน	90
5.3 การเปรียบเทียบลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาจีน	92
5.4 สรุป	96
บทที่ 6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
6.1 สรุปผลการวิจัย	97
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	99
6.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	108
บรรณานุกรม	109
ภาคผนวก	115
ภาคผนวก ก การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน	116

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข	การรวบรวมคำยืมภาษาตะวันตกภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษในภาษาไทย ของพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานและมติชน.....	271
ภาคผนวก ค	การแปลคำยืมภาษาอังกฤษและภาษาตะวันตกภาษาอื่นที่ปรากฏในภาษาไทย เป็นภาษาจีน.....	278
ภาคผนวก ง	การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน.....	740
ภาคผนวก จ	ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน.....	777
ภาคผนวก ฉ	การวิเคราะห์ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทย.....	956
ภาคผนวก ช	การวิเคราะห์ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาจีน.....	987
ภาคผนวก ซ	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีนในรูปการบรรยาย.....	998
ภาคผนวก ฌ	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีนในรูปของตาราง.....	1010
ภาคผนวก ฉู	การรวบรวมจำนวนความถี่ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาษาไทย (ท)	1268
ภาคผนวก ฉุ	การรวบรวมจำนวนความถี่ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาษาจีน (จ)	1456
ภาคผนวก ฎ	จำนวนความถี่การใช้ตัวอักษรจีนในคำยืมภาษาอังกฤษ.....	1491
ภาคผนวก ฏ	แบบสอบถามความคิดเห็น “คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรม ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน”	1527

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ๓	การรวบรวมคำบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน.....	1531
ภาคผนวก ๔	การแปลคำบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยเป็นภาษาจีน.....	1563
ภาคผนวก ๕	การเปรียบเทียบลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและพจนานุกรมฉบับมติชน.....	1654
ภาคผนวก ๖	ประวัติผู้วิจัย.....	1684

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 การเทียบเสียงสระจากภาษาจีนเป็นตัวอักษรไทย	13
2 การเทียบเสียงพยัญชนะจากภาษาจีนเป็นตัวอักษรไทย	21
3 ลักษณะคำยืมภาษาอังกฤษแบบคำแปลความหมายและคำทับศัพท์ในภาษาจีน	44
4 ตัวอย่างแบบสอบถามความคิดเห็น “คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในศัพท์คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน”	57
5 ตัวอย่างตารางการเก็บรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน	58
6 ตัวอย่างตารางการแปลคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชนเป็นภาษาจีน	59
7 ตัวอย่างตารางการเก็บรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีนที่ปรากฏใน พจนานุกรมภาษาจีนและพจนานุกรมภาษาไทย-จีน-อังกฤษของ “เชียวรัชย์ เอี่ยมวรเมธ”	60
8 ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยกับ ภาษาจีน	61
9 ตัวอย่างตารางความถี่ตัวอักษรจีนในคำยืมภาษาอังกฤษ	62
10 ค่าความถี่และค่าเฉลี่ยความคิดเห็นคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรม “ศัพท์คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน”	63
11 ผลการรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

12	ผลการรวบรวมคำยืมภาษาตะวันตกในภาษาไทยของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน	75
13	ผลการรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีนของพจนานุกรมฉบับภาษาจีนและฉบับต่าง ๆ	78
14	การเปรียบเทียบการรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยและภาษาจีน	81
15	คำจำนวนความถี่และคำร้อยลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทย	84
16	คำจำนวนความถี่และคำร้อยลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาจีน	90
17	การเปรียบเทียบคำจำนวนความถี่และคำร้อยลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีน	92
18	การเปรียบเทียบคำยืมในภาษาจีนที่นำมาใช้สื่อสารในปัจจุบัน	106
19	การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทยของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน	117
20	การรวบรวมคำยืมภาษาตะวันตกภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษในภาษาไทย ของพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานและมติชน	272
21	การแปลคำยืมภาษาอังกฤษและภาษาตะวันตกภาษาอื่นที่ปรากฏในภาษาไทย เป็นภาษาจีน.....	279
22	การรวบรวมคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาจีน.....	741
23	การเปรียบเทียบคำยืมความหมายกลายไปแบบกว้างออกและแบบย้ายที่.....	976
24	การวิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษ ที่ปรากฏในภาษาไทยและภาษาจีนในรูปของตาราง	1011
25	การรวบรวมจำนวนความถี่ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทย (ท)	1269

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
26	การรวบรวมจำนวนความถี่ลักษณะการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาจีน (จ) 1457
27	จำนวนความถี่การใช้ตัวอักษรจีนในคำยืม..... 1492
28	การรวบรวมคำบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษในภาษาไทยของพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานและมติชน 1532
29	การแปลคำบัญญัติศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปรากฏในภาษาไทยเป็นภาษาจีน 1564
30	การเปรียบเทียบลักษณะการเขียนสะกดการันต์คำยืมภาษาอังกฤษ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานและฉบับมติชน 1666